398
ბ- 338

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

მზია ბაყაშვილი

დევ-კერპები აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთის მითოლოგიურ გადმოცემებში

10.01.09 – ფოლკლორისტიკა

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო
ხარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

ა ვ ტ ო რ ე ფ ე რ ა ტ ი

თბილისი
2003

ნაშრომი შესრულებულია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფოლკლორისტიკის კათედრაზე

სამეცნიერო ხელმძღვანელი –
ზურაბ კიკნაძე
ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი (10.01.09)

ოფიციალური ოპონენტები:

1. **თეიმურაზ ჯაგოდნიშვილი**
   ფილოლოგიის მეცნიერებათა
   დოქტორი, პროფესორი (10.01.09)

2. **ამირან არაბული**
   ფილოლოგიის მეცნიერებათა
   დოქტორი, პროფესორი (10.01.09)

დისერტაციის დაცვა შედგება 2004 წლის "29. X" 14⁰⁰ საათზე ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის დარგის (P.10.10.№4) სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე.
მისამართი: 0128, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი №1.

დისერტაციის გაცნობა შესაძლებელია თსუ სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში,
მისამართი: 0143, თბილისი, უნივერსიტეტის ქ. №2

ავტორეფერატი დაიგზავნა 2004 წლის "27 IX"

სადისერტაციო საბჭოს
სწავლული მდივანი,
ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი ნოდარ ტაბიძე

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

თემის აქტუალობა. კეთილისა და ბოროტის, ღვთაებრივისა და დემონურის დაუსაბამო ბრძოლის მოტივი, სადაც ჯეროვან ყურადღებას დევ-კერპები იქცევენ, მრავალჯერ გაშუქებულა სამეცნიერო ლიტერატურაში და კვლავაც, ვფიქრობთ, მკვლევართა არაერთი შრომა მიეძღვნება. ჩვენ შევეცადეთ მათი ხასიათის, ზნე-ადათებისა და უნარის მეტ-ნაკლებად სრულყოფილ წარმოჩენას და იმ ხარვეზის შევსებას, რაც ბუნებრივად ახლავს ამა თუ იმ პერსონაჟის ფუნქციური ნიშან-თვისებების კვლევა-ძიებას, რომელიც მონოგრაფიულად არ არის შესწავლილი და რომლის სახე-სიუჟეტებს პარალელები და ანალოგები მოეპოვება სხვა ხალხთა წარმოდგენებში.

კვლევის საგანი და მიზანი. კვლევის მიზანია მონოგრაფიულად ქართულ ფოლკლორში კარგად ცნობილი პერსონაჟის - დევის სახის შესწავლა და გამოკვლევა იმ რწმენა-წარმოდგენების ფონზე, რომელიც აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთის მითოლოგიურმა გადმოცემებმა შემოინახა.

კვლევის ობიექტია ქართულ ანდრეზებში, საკულტო-სასულიერო ტექსტებში, ნაქადაგრებსა და ჯვარ-ხატთა სადიდებლებში წარმოდგენილ დევთა სახეების განხილვა. შედარებითი კვლევისათვის მოხმობილია სათანადო ნიმუშები საქართველოს სხვა კუთხეთა და აგრეთვე უცხოური, სხვა ხალხის ზეპირი ტექსტებიდან.

ნაშრომის მეცნიერული სიახლე. სამეცნიერო ლიტერატურაში არსებული მოსაზრებები და შეხედულებები ნაშრომში კრიტიკულადაა შესწავლილი. მის საფუძველზე მიღებულია კონკრეტული დასკვნები, რომლებიც ემყარება თანამედროვე მკვლევართა შეხედულებებს; დაწვრილებითაა შესწავლილი და შეფასებული ამ საკითხზე ყველა მნიშვნელოვანი პუბლიკაცია. ნაშრომში სისტემაში არის მოყვანილი დევ-კერპებზე არსებული თქმულება-გადმოცემები და განსაზღვრულია მათი ადგილი ქართულ მითოლოგიაში.

ნაშრომის პრაქტიკული ღირებულება. დისერტაციაში წარმოდგენილი მასალა შესაძლოა, გამოყენებულ იქნას ქართული ხალხური სიტყვიერებისა და მითოლოგიის სალექციო კურსში. აგრეთვე ფოლკლორის სპეცკურსებში. კვლევის შედეგების გამოყენება შესაძლებელია საკურსო და სადიპლომო შრომებში, ქართული ფოლ-